

רע"פ 6478/18 - מדינת ישראל נגד אורי אור קמארי

בבית המשפט העליון

רע"פ 6478/18

לפני:

כבוד השופט י' אלרון

המבקשת:

מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב:

אורי אור קמארי

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת בע"פ 22160-04-17 מיום 19.6.2018, שניתן על ידי סגנית הנשיא א' הלמן, השופטת י' שטרית והשופט ס' דבור

בשם המבקשת:

עו"ד נעמי גרנות

בשם המשיב:

עו"ד תומר שוורץ

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (סגנית הנשיא א' הלמן, השופטת י' שטרית והשופט ס' דבור) בע"פ 22160-04-17 מיום 19.6.2018, בגדרו התקבל ערעורו של המשיב על החלטת בית משפט השלום בקריית שמונה (סגן הנשיא מ' מרגלית) בת"פ 19714-06-14 מיום 8.11.2015. במסגרת החלטה זו נדחתה טענת המשיב שלפיה העמדתו לדין בגין עבירה של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, מהווה אכיפה בררנית.

כנטען בכתב האישום, ביום 26.1.2014 שוחח המשיב בטלפון עם סוכן מכירות של ספק, המספק סחורה לעסק שבבעלותו (להלן: המתלונן). במהלך שיחה זו, ועל רקע סכסוך עסקי בינו לבין הספק, איים המשיב על המתלונן וגידף אותו.

2. בפתח ההליך טען המשיב כטענה מקדמית כי יש לבטל את כתב האישום שהוגש נגדו בשל קיומה של אכיפה בררנית המקימה "הגנה מן הצדק", לפי סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. טענה זו התבססה בעיקרה על נתונים סטטיסטיים מהם עולה כי ב-7 אחוזים מתיקי החקירה הנפתחים בחשד לאיומים הוגשו כתבי אישום, וכי בכל שנה במהלך השנים 2010-2015 מספר התיקים בעבירות של איומים אשר נסגרו מחוסר עניין לציבור גדול פי 7 עד פי 10 ממספר תיקי האיומים שבהם הוגשו כתבי אישום.

כן נטען כי לא הותוותה מדיניות ברורה לעניין העמדה לדין בגין עבירת האיומים, ומשכך הנטל להוכיח כי ההחלטה להעמיד לדין את המשיב לא הייתה שרירותית מוטל על המבקשת.

3. בהחלטתו מיום 8.11.2015 דחה בית משפט השלום את הבקשה לביטול כתב האישום. נקבע כי לא הוכח קיומו של מניע פסול להחלטה להעמיד את המשיב לדין; וכי מכל מקום טענתו לאכיפה בררנית אינה מבוססת, וזאת מאחר שהוגשו יותר מ-10,000 כתבי אישום בגין עבירת האיומים בתקופה אשר ביחס אליה הובאו הנתונים.

4. בעקבות החלטה זו, הודה המשיב בעובדות כתב האישום במסגרת הסדר טיעון, אף שעמד על טענותיו בדבר קיומה של אכיפה בררנית. הוסכם כי המשיב יישלח לקבלת תסקיר מטעם שירות המבחן, וכי אם התסקיר יהיה חיובי יומליץ על הימנעות מהרשעה תאמץ המבקשת את המלצותיו.

5. בתסקיר שהוגש המליץ שירות המבחן להימנע מהרשעת המשיב, ולשלוו בהליך טיפולי במסגרת צו מבחן כדרך להפחתת הסיכון להישנות העבירות. בהתאם לכך ולאור הסדר הטיעון האמור, ביום 1.3.2017 השית בית משפט השלום על המשיב צו מבחן למשך 18 חודשים ללא הרשעה תוך שילובו במסגרת טיפולית.

6. המשיב ערער לבית המשפט המחוזי על החלטת בית משפט השלום מיום 8.11.2015 שלא לבטל את כתב האישום שהוגש נגדו. בערעורו, חזר המשיב על עיקר טענותיו כפי שנטענו בפני בית משפט השלום.

7. בפסק דין סדור ומנומק, קיבל בית המשפט המחוזי את הערעור וביטל את כתב האישום שהוגש נגד המשיב.

נקבע, כי המשיב הציג תשתית סטטיסטית ממנה ניתן ללמוד על מדיניות ענישה "שיטתית ועקבית" של רשויות התביעה בעבירות איומים, כשהן מבוצעות ללא עבירות נלוות, שלפיה מרבית תיקי החקירה נסגרים בעילה של חוסר עניין לציבור, ורק במיעוטם של המקרים הוגשו כתבי אישום, בפרט במקרה של נאשמים נעדרי עבר פלילי. על בסיס ניתוח הנתונים הוסיף בית המשפט כי "יש להניח כי אחוז התיקים בהם הוגשו כתבי אישום, מבלי שהיו נסיבות מחמירות מבחינת נסיבות המקרה או מיהות העושה, נמוכים בהרבה, אם בכלל".

לנוכח מדיניות זו; אי-התקיימותן של נסיבות מחמירות בביצוע העבירה, עברו הפלילי הנקי של המשיב; והיעדרן של הנחיות ספציפיות להעמדה לדין בעבירת האיומים אשר יכולות היו להסביר את ההחלטה להעמידו לדין על אף שנסיבות ביצוע העבירה, נסיבות העושה ועמדתו של המתלונן שקיבל את התנצלותו של המשיב, תמכו לכאורה בסגירת התיק בשל היעדר עניין לציבור, נקבע כי "בענייננו נעשתה אכיפה בדרגית, מפלה ושרירותית". משכך, הוחלט לבטל את כתב האישום שהוגש נגד המשיב.

לצד זאת, הודגש כי אין בהכרעה זו כדי למנוע מהמבקשת לפעול במקרים אחרים להעמדה לדין של חשוד בביצוע עבירת האיומים בלבד, וזאת ככל שמתקיימות נסיבות אחרות המצדיקות זאת.

8. המבקשת לא השלימה עם פסק הדין, והגישה לבית משפט זה בקשה לרשות ערעור אשר תוקנה והוגשה מחדש בהסכמת המשיב בעקבות פסק הדין בעניין ורדי (רע"פ 1611/16 ורדי נ' מדינת ישראל (31.10.2018)), בו נקבע כי אכיפה מפלה עשויה להקים "הגנה מן הצדק" באופן שיביא לביטולו של כתב אישום, גם כאשר ההחלטה להעמיד לדין את הנאשם באופן מפלה לא נבעה ממניעים פסולים או מכוונת זדון.

9. עיקרי טענותיה של המבקשת בבקשתה המתוקנת הן כי לא ניתן לבסס טענה לאכיפה בדרגית על נתונים סטטיסטיים באשר להיקף כתיב האישום המוגשים בגין עבירה מסוימת; כי אין מקום לייחס לעובדת היעדרה של הנחייה באשר למדיניות העמדה לדין בגין עבירה מסוימת "ערך ראייתי" לצורך הטענה כי קיימת אכיפה מפלה; וכי אין לבית המשפט את הכלים המתאימים לבחון אם נסיבותיו הפרטניות של המשיב הצדיקו את העמדתו לדין.

דיון והכרעה

10. דין הבקשה להידחות.

11. כידוע, רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן רק בנסיבות חריגות שבהן מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים, או כאשר מתעורר חשש לעיוות דין.

חרף מאמציה של המבקשת לשוות כסות עקרונית לטענותיה, הרי שאלו אינן חורגות מדל"ת אמותיו של המקרה שלפניי, ונוגעות לקביעתו העובדתית של בית המשפט המחוזי כי העמדתו לדין של המשיב הייתה שרירותית. קביעה זו התבססה על מכלול הראיות שהובאו בפני בית המשפט המחוזי, ובכלל זה נתונים סטטיסטיים באשר להיקף התיקים בהם מוגש כתב אישום בגין עבירת האיומים לבדה; ההנחיות הכלליות באשר לקריטריונים לאי העמדה לדין בשל היעדר עניין ציבורי במשפט; נסיבות מעשיו של המשיב, שלא לזכרון יתירה; ונסיבותיהם האישיות של המשיב ושל המתלונן.

12. משהכרעתו של בית המשפט המחוזי התבססה על נסיבותיו המיוחדות של המשיב ועל מסקנותיו באשר למדיניותו של רשויות התביעה כפי שהשתקפה מהנתונים הסטטיסטיים שהוצגו בפניו, איני סבור כי מתעוררת בפניו סוגיה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים באופן המצדיק מתן רשות לערעור "בגלגול שלישי".

13. בהקשר זה מצאתי לנכון להעיר, כי בניגוד לטענת המבקשת, האפשרות להסיק מסקנות בדבר מדיניות הכללית על סמך נתונים סטטיסטיים לצורך בחינת סבירות החלטותיה, אומצה זה מכבר על ידי בית משפט זה (ראו למשל: ע"מ 343/09 הבית הפתוח בירושלים לגאווה וסובלנות נ' עיריית ירושלים, סד(2) 1, 20 (2010)). כך, בבג"ץ 571/89 מוסקוביץ נ' מועצת השמאים, פ"ד מד(2) 236 (1990) נקבע כי:

"נתונים סטטיסטיים אלה מעניקים אמת מידה אובייקטיבית, ממנה ניתן להסיק מסקנות שבהיגיון על שיקול-דעת סובייקטיבי פסול [...] נתונים סטטיסטיים עשויים, במקרים ראויים, ליצור חזקה שבעובדה, המעבירה את נטל הבאת הראיות על שכמ הרשות השלטונית, הצריכה ליתן הסבר המניח את הדעת לפעולתה" (שם, בעמ' 246).

בענייננו, יישם בית המשפט המחוזי הלכה זו וקבע כי המבקשת לא הרימה את הנטל שהועבר אליה, שכן היא, כלשונה, "לא התמודדה עם המסקנה הנלמדת מאותם נתונים ולא ביקשה לאבחן את עניינו של המערער [המשיב - י' א'], בשום דרך, מעניינם של נאשמים אחרים, שההליכים בעניינם נסגרו מחוסר עניין לציבור".

14. אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"ז בשבט התשע"ט (23.1.2019).

ש ו פ ט